

**ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ЧУМХУРИИ
ТОЧИКИСТОН**

**Муассисай давлатии таълимии
«ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ХУҶАНД
БА НОМИ АКАДЕМИК БОБОҶОН ҒАФУРОВ»**

**ТОЖИКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАОРИФ ВА
ИЛМ ВАЗИРЛИГИ**

**“АКАДЕМИК БОБОҶОН ҒАФУРОВ НОМИДАГИ
ХУҶАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ”
ДАВЛАТ ТАЪЛИМИ МУАССАСАСИ**

**МАСЪАЛАҲОИ МУБРАМИ ФИЛОЛОГИЯИ
ӮЗБЕК ВА ТОЧИК**

(маводи конференсияи онлайнӣ)

**ӮЗБЕК ВА ТОЖИК ФИЛОЛОГИЯСИНИНГ
ДОЛЗАРБМАСАЛАЛАРИ**

(Онлайн конференсия материаллари)

**“Нури маърифат”
Хуҷанд “2020**

**“Нури маърифат”
Хӯжанд “2020**

ББК: 74.06 (Ўзб.)
УДК: 371 .
Ў - 65

**Тўплам академик Бобожон Ғафуров номидаги
Хужанд давлат университети” ДТМ нашр-
тахририя Кенгаши томонидан 12.11.2020 йил
№4-1/8 қарори билан чопга тавсия этилг**

Масъалаҳои мубрами филологияи ўзбек ва тоҷик (ўзбек ва тоҷи
филологиясининг долзарб масалалари). Маҷмӯаи мақолоти илмӣ. ”
Хучанд: Нури маърифат, 2020.” 821с.

Ўзбек ва тоҷик филологиясининг долзарб масалалари (масъалаҳои мубрами
филологияи ўзбек ва тоҷик). Тўплам. ” Хужанд: Нури маърифат, 2020.” 821с.

Зери назари

доктори илмҳои таърих,
профессор Ҷӯразода Ҷ. Ҳ.

Масъул мухаррирлар:

Бердиалиев А. – ф.ф.д., профессор,
Сабурӣ - п.ф.д., профессор,
Ойматова М.-ф.ф.н., доцент

Тўплаб, нашрга тайёрловчилар:

Раҳмонқулов А.- ф.ф.н., доцент,
Ойматова М. – ф.ф.н., доцент,
Эшмуродов Э. – ф.ф.н., доцент.

Таҳтири ҳайати:

Турдибоев Т. - ф.ф.н., доцент,
Файзуллоев Б. - ф.ф.н., доцент,
Эрмуҳаммедов А. - ф.ф.н., доцент
Раҳмонқулов А.- ф.ф.н., доцент,
Ойматова М. – ф.ф.н., доцент,
Шарипова М. - ф.ф.н., доцент,
Эшмуродов Э. – ф.ф.н., доцент.
Абдуллоев О. - ф.ф.н., доцент,
Жабборов Б. - ф.ф.н., доцент.

Тақризчилар:

Шеронов Б. – ф.ф.н., доцент,
Қаюмова Ф. – ф.ф.н., доцент.

Мазкур тўплам ўзбек ва тоҷик филология фанларининг долзарб масалаларига
багишланган бўлиб, унда тилшунослик, адабиётшунослик ва уларнинг таълими
методикасига доир мақолалар жамланган. Тўплам тилшунос, адабиётшунос олимлар,
шунингдек, ёш тадқиқотчилар, магистрантлар, аспирантлар, ўзбек ва тоҷик тили
ҳамда адабиёти ўқитувчиларига мўлжалланган.

ISBN 978-99975-57-72-9

одамларнинг ғам-ташвишидан жуда йироқ одамлар эканлиги ва уларнинг ўта мунофиқ ва муғомбирлигини масхаралаш оҳанги ҳам сезилиб туради. Шундай экан, «бетўхтов» сўзи нинг такрор қўлланиши ҳам асар тилининг қашшоқлигидан эмас, балки адабнинг сўз танлаш маҳоратидан ва тилнинг ҳақиқий заршуноси эканлигидан бир нишонадир.

Булардан шундай хулоса келиб чиқадики, арабча-форсча сўз-иборалар қўлланиши ҳам ижодий бир анъана сифатида кенг тарқалган. Араб-форсча сўз-иборалар халқларнинг тарихий ўтмишидан гувоҳлик бериши билан бирга уларнинг яшаш тарзи, тили ва дини, маданияти ва руҳиятидаги ўзаро яқинлик ва муштаракликни ҳам акс эттириб туради. Бу эса тилларнинг бамисоли бир гулдаста янглиғ ўзаро бир-бирини бойитишидан ҳамда адабий асарлар мазмуни, оҳангдорлигини қучайтиришидан ҳам ёрқин далолатдир. Булар дунё халқларининг завол билмас умуминсоний маънавий қадриятлари ва байналмилад фазилатлари сифатида бугун ҳам муҳим ижтимоий-эстетик аҳамият касб этиши шубҳасиз.

Киличев Б., доцент
(Ўзбекистон)

АТОҚЛИ ОТЛАРДА КЎЧИШ ҲОДИСАСИ

Атоқли отлар ўз табиатига кўра тилнинг ғоятда турғун, кам ўзгарувчан, ўзга тилларга таржимасиз бериладиган материалидир. Шу хусусиятига кўра атоқли отлар тарихий, лисоний ва нутқий жиҳатдан илмий тадқиқот учун энг ишончли далилий восита бўлади. Айниқса, атоқли отларнинг пайдо бўлиш тарихи, уларнинг тузилиш ва ясалиш хусусиятларини ўрганиш лингвистик аҳамиятга эга.

Ўзбек тилшунослигига атоқли отларнинг ясалиши бўйича Э.Бегматов, З.Дўсимов, Т.Нафасов, Т.Рахматов, Н.Охунов, Н.Улуқов каби тадқиқотчиларнинг қатор илмий ишлари нашр қилинган. Ушбу тадқиқотлар таҳлили шуни кўрсатадики, тилда онимларнинг ҳосил бўлиши аффиксация, композиция, конверсия каби усуллар билан амалга оширилади. Ушбу ахборотда онимик босқичли атоқли отларнинг ҳосил қилиниши ҳақида айрим мулоҳазаларимизни баён қиласиз.

Онимик босқичли (онимик стадияли) атамаси остида атоқли отнинг апеллятив босқичсиз бирдан ҳосил қилинадиган ҳолати тушунилади. Бунда кўпроқ сунъий номлар пайдо бўлади [Бегматов Э., Улуқов Н., 2006: 59].

Атоқли отлар номинатив-функционал хусусиятларига кўра ўзаро фарқланувчи, шу билан бирга, бир-бири билан боғлиқ ва ўз навбатида бири иккинчисига қарама-қарши лисоний мавжудликдир. Атоқли отлар ясалиш тамойили жиҳатидан ўзбек тили сўз ясалишига ўхшаса-да, бундай отларнинг ҳосил бўлишида айрим ўзига хосликлар ҳам мавжуд. Шулардан бири атоқли отларнинг атоқли отлардан ҳосил бўлишидир. Бу ҳодисани апеллятив (турдош от) ҳамда бошқа сўз туркумларидан юзага келувчи

конверсия ва дериватив усулда ясалган атоқли отлардан ҳам фарқлаш лозим.

Ономастикага оид тадқиқотларда сўз ясалишининг лексик-семантик усулини ономастик конверсия деб юритиш кўп кузатилади. Ономастик конверсия *апеллятив лексиканинг ҳеч қандай ясовчи воситасиз атоқли от вазифасига ўтишидир* [Бегматов Э., Улуқов Н., 2006: 61].

Конверсия усулида ономик ясалишнинг икки қўриниши: ташқи конверсия ва ички конверсия мавжудлиги илмий адабиётларда қайд қилинган. Жумладан, Н.Улуқов Намангандан вилояти гидронимиасида ономастик конверсия ҳақида фикр юритиб, уларни қандай манба доирасида юзага келишига кўра иккига ажратади: ташқи ва ички гидронимик конверсия.

Ташқи гидронимик конверсияда ономастик сатҳга мансуб бўлмаган луғавий бирликлар, яъни апеллятив сўзлардан гидронимлар ясалади: жийда апеллятивидан Жийда (Чорток туманидаги ариқ) мисолини келтиради. Ички конверсия эса тил луғат таркибининг ономастик сатҳи, яъни атоқли от доирасида гидронимлар ясашдир деб изоҳлайди. Бунда ойконим, ороним, зооним, фитоним каби атоқли отлар гидронимик сатҳга ўтади. Аниқроғи атоқли отдан яна бир атоқли от ясалади, деб қайд этади [Улуқов Н., 2007: 77].

Фикримизча, атоқли отлар доирасида атоқли от ҳосил қилинишини конверсия (кўчиш)нинг бир қўриниши дейишдан кўра, уни атоқли от ясашнинг мустақил бир усули сифатида транзитив (ўтиш), яъни бир тур атоқли отнинг бошқа тур атоқли отига ўтиши натижасида от ясаш деб баҳолаш лозим. Бунда антропоним ҳеч ўзгаришсиз топонимга, топоним эса гидронимга ва аксинча ўтишлар назарда тутилади. Бу ҳодиса рус тилшунослигига: «трансонимизация – номнинг бир турдан бошқа тур номига ўтиши», - деб кўрсатилган [Подольская Н.В., 1978: 152-153]. Трансонимизация ҳодисасининг турлари сифатида трансандропонимизация, транстопонимизация турлари ҳам мавжуд қайд қилинган. Трансандропонимизация – антропонимларни бир турдан иккинчи турга, яъни исмнинг фамилияга, фамилиянинг ота исмига (отчество)га ўтиши, транстопонимизацияда эса топонимнинг бир турдан иккинчи бир турга ўтиши деб изоҳланади [Горбаневский М.В., 1980: 14].

Бизнингча, ономастик сатҳдаги барча атоқли отлардан атоқли от ясалишларига нисбатан ҳам трансномилизация термини ва тушунчасини қўллаш мақсадга мувофиқдир. Чунки ҳодиса қандай талқин қилинмасин, оқибат атоқли отдан атоқли от ҳосил қилиш устида боради.

Йиғилган фактик материаллар тилимизда трансонимизация усули билан ҳосил қилинган атоқли отлар миқдори салмоқли эканлигини кўрсатди. Улар қуйидагилар:

Транстопонимизация. Ономастик тизимда жой номларининг атоқли оти билан кишиларнинг атоқли отлари бир-бирига жуда яқиндир. Булар

кундалик нутқда энг кўп қўлланадиган ва миқдоран салмоқдорлиги билан бошқа атоқли отлардан ажралиб туради. Бундай атоқли отлар тилимизда энг қадимий бўлиб, кишилар нутқида фаол, деярли ҳар кун ёнма-ён ишлатилади. Бу ҳол уларнинг бирини иккинчисига ўтиб ишлатилишида қулайлик туғдиради. Бошқача айтганда, киши атоқли отлари жойнинг ҳам атоқли оти сифатида ишлатилади. Бунда кўпинча тилдаги экстравистик факторлар, яъни ижтимоий-сиёсий ҳолатлар сабаб бўлади. Шунинг учун ҳам киши атоқли отларининг жой номлари сифатида аталиши кенг тарқалган ҳодиса бўлса, жой номларнинг киши номларига айланиши оз миқдорда бўлса ҳам, учраб туради. Бу хақда қуйироқда алоҳида фикр юритамиз.

Ижтимоий-сиёсий ҳаёт билан боғлиқ ҳолда транстопонимик атоқли отларнинг юзага келишида фалсафадаги инкорни инкор қонунининг тилдаги аксини кўриш мумкин. Жумладан, собиқ иттифоқнинг парчаланиши, миллий мустақилликнинг қўлга киритилиши натижасида миллий бошқарувнинг вужудга келиши муносабати билан инкорни инкор қонуни асосида янги жой номлари пайдо бўлди. Янги топонимларнинг вужудга келишида инкорни инкор, яъни асли антропоним бўлган атоқли от топонимга ўтади. Натижада, сўз (ном)нинг антропонимлиги барҳам топади, инкор этилади. Транстопонимизация вужудга келади: Навоий (антропоним) – Навоий (шаҳар номи), Fafur Fulom (антропоним) – Fafur Fulom (метро бекати), Абдумажид (антропоним) – Абдумажид (Вобкент туманидаги фермер хўжалиги) ва ҳ.к.

Бундай жараён билан боғлиқ фактларни ҳозирги пайтда ҳамма ҳудудларда ҳам учратиш мумкин. Топонимлар жамиятнинг ижтимоий ҳаёти ўзгаришлари ва уларга кишиларнинг муносабати билан боғлиқ ҳолда пайдо бўлди [Суперанская А.В., 1966: 87]. Жамият тараққиёти, ижтимоий-сиёсий ўзгаришлар транстопонимизацияга олиб келади. Бундай топонимларнинг ички тузилиши (номланиши)да ҳам инкорни инкор қонунияти асосида ўзгариш бўлди. Масалан, Бухоро шаҳридаги Ленин номли кўча Баҳовуддин Нақшбанд номидаги кўча; Свердлов тумани Жондор тумани деб юритилмоқда. Хуллас, инкорни инкор қонунияти асосида пайдо бўлган транстопонимизацияга экстравистик ҳодиса сифатида қаралмоғи лозим.

Атоқли отларнинг апеллятив босқичсиз бирдан ҳосил қилинадиган сунъий ном сифатида қўлланиши, яъни онимик босқичли транстопонимлар кўпинча космонимик объектларнинг атоқли отлари доирасида ҳам учрайди. Жумладан, Ерга энг яқин йўлдош Ой планетасининг илмий жиҳатдан чуқур ўрганилиши натижасида унинг табиий-физик объектларини маҳсус номлаш билан боғлиқ бир қатор атоқли номлар пайдо бўлди. Бундай номлар тилда аввалдан мавжуд бўлган атоқли от (антропоним)ларни сунъий кўчириш орқали атоқли от ҳосил қилиш натижасида пайдо бўлди. Бунда икки мақсад кўзда тутилган. Биринчидан, фан, техника ва маданият соҳасида умумоммага танилган инсонлар номини улуғлаш ва абадийлаштириш бўлса, иккинчидан, янги объект, нарса-ҳодиса номини аташдир. Масалан, Ой планетасида одий кўз билан қараганда қўринадиган каттароқ қора доғли дengizlarни Галилей антропоними билан

аталган. Ойдаги бироз ёруғроқ объектлар, чуқурликлар Ломоносов, Жолью Кюри деб номланган. меркурий планетасидаги денгиз Промитей деб номланган ва бошқалар.

Юқорида баён қилинган фикрлардан кўринадики, транстопонимларнинг бир кўринишини транскосмонимлар деб ҳам аташ мумкин.

Трансантропонимизация. Бу усул билан атоқли от ҳосил қилиш тилдаги жой номи атоқли отнинг антропонимга ўтиши, уни аташи тушунилади. Трансантропонимлар топонимик, космонимик, гидронимик каби атоқли отларнинг антропонимга ўтиши орқали ҳосил бўлади: Бухор – қадимий санскритча сўз. Бухоро шаҳрида туғилган ёки таваллуди қандайдир ўша шаҳар билан алоқадор бўлган бола. Шакллари: Бухорбой, Бухорбек, Бухоржон, Бухориддин, Бухормуҳаммад [Бегматов Э.А., 2007: 80]. Тошкан, Тошканбой – ўзбекча + сўғдча. Тошкентда туғилган ёки отаси (бирор қариндоши) тошкентга кетганда ёки келганда туғилган бола [Бегматов Э.А., 2007: 421].

Тилда осмон жисмларини атовчи астрономик (юонча: астро – юлдуз, онома - ном) атоқли отлари ҳам ўзига хос маҳсус лекски тизимни ташкил қиласди. Фаннинг кейинги тараққиётида космосни ўзлаштириш билан қатор янги тушунча ва атамалар пайдо бўлганлиги кўпчиликка маълум. Тилимиздаги коинот жисмлари номларининг кўпчилиги Европа тилига мансуб. Масалан, Марс, Венера, Юпитер каби. Ўзбек тили луғат таркибида ҳам Қуёш, Ой, Зухра, Чўлпон каби табиий-физик объектларнинг атоқли отлари қадимдан фаол қўлланиб келинмоқда.

Кейинги даврда ўзбек тили ономастикаси тизимида Венера, Марс, Юпитер каби трансантропонимлар пайдо бўлди. Бундай номлар тилимиз учун неологизм ва айни замонда сунъий номлардир.

Бу ўринда трансонимизация ҳодисасида икки ҳолат мавжудлигини қайд этиш лозим. Даствлаб космонимлардан трансантропонимлар ҳосил қилинган. Чунки астрономик жисмларга ўхшатма, тақлид сифатида инсонларга ном берилган. Планеталарнинг илмий ўрганилиши, у ердаги табиий-физик жойларни номлаш зарурати туфайли бундай номларга сунъий равишда киши номлари берилмоқда. Масалан, Ой планетасидаги турли доғлар Галилей тоғи, Гагарин кратери деб аталган. Худди шундай ҳолатни Менделеев жадвалидаги 99-элементга Эйнштейн, 101-элементга Менделеев, 102-элементга Нобель номлари берилганлигига ҳам кўриш мумкин бўлади.

Сув объектларига атаб қўйилган атоқли отлар – гидронимлар ҳам трансантропонимларни ҳосил қиласди: Зарафшон (дарё номи) – Зарафшон антропоним, Сирдарё (дарё номи) – Сирдарё (антропоним) ва бошқалар.

Хулоса қилганда, трансонимизация тилда атоқли отлардан атоқли от ҳосил қилишнинг алоҳида бир усули бўлиб, бундай усулда юзага келган атоқли отлар апеллятив лексикадан ясалган атоқли отлардан ҳам, деривацион усулда ҳосил қилинган атоқли отлардан ҳам фарқ қиласди.

Уларни апеллятив босқичисиз тўсатдан ҳосил қилинган, ўзи атаётган обьектга сунъий равишда қўйилган атоқли отлар дейиш мумкин.

Адабиётлар:

1. Бегматов Э., Улуқов Н. Ўзбек ономастикаси терминларининг изоҳли луғати. Наманган, 2006, 59-б.
2. Бегматов Э.А. Ўзбек исмлари. Т.: 2007, 80-б.
3. Горбаневский М.В. Лексико-семантический словообразовательный анализ русского ойконимии (Междуречья Оки, Москвы Нары) Автореф. диссер.канд наук, 1980, с.14.
4. Подольская Н.В. Словарь русской ономастической терминологии. М.: 1978, с.152-153.
5. Суперанская А.В. Наименования и перенаименования в городах. Сб: изучение географических названий. М.: 1966, с.87.
6. Улуқов Н. Наманган вилояти гидронимиясида ономастик конверсия ва трансонимизация// Ўзбек тили ва адабиёти. 2007, 5, 77-б.

Қодирова З., ўқитувчи
(Ўзбекистон)

ПЕРИФРАЗАНИНГ НУТҚИЙ ҚИММАТИ

Тилни тизим сифатида ўрганувчи тилшунослик оқими вакиллари назариярида тил ва нутқ ҳодисаси алоҳида фарқланади. Систем тилшунослик асосчиси швед олимни Фердинанд де Соссюр XIX аср охири ва XX аср бошларида тил ва нутқнинг фарқли экалигини асослаш, бу икки ҳодисанинг алоҳида моҳиятга эгалигини тушунтиришнинг илмий - назарий асосларини яратишга ҳаракат қилди. Лекин тил ва нутқнинг алоҳида воқеа эканлиги Алишер Навоийнинг “Махбуб ул-қулуб” асарида келтирилган: “Тил мунча шараф била нутқнинг олати (қуроли)дур ва ҳам нутқдорки, агар нописанд зоҳир бўлса, тилнинг оғатидур”[1.94]. Бундан кўринадики тил ва нутқ ҳақидаги илк қарашлар ўзбек тилшунослигига XV асрдан шаклланган экан.

Тилнинг лексик қатламини ўрганиш ва унинг бойишига ҳисса қўшиш мақсадида ўзбек тилшунослигига ҳам арзирли тадқиқотлар амалга оширилган ва изланишлар давом этмоқда. Биргина мисол сифатида ўзбек тили синонимлари ва граданомияси ўртасидаги боғликлек масаласига бағишлиланган Ш. Раҳматуллаев, Р.Юнусов, Э. Қиличев, Э.Бегматов, Х.Неъматов, А.Нурмонов, Р.Расулов, С. Ғиёсов, Р.Сафарова, О.Бозоров, Д.Хўжаева, Ш.Орифжонова, Х.Шамсиддинов, Л.Худойбердиева, Н. Ширинова, Ж.Жумабоеваларнинг тадқиқотлари[2.47] лингвистик лексикологиянинг қай даражада тадқиқ этилганлигидан далолат беради.

Тилимизда мавжуд бўлган турғун бирикмалар бевосита тил ҳодисаси сифатида ўрганилади. Бунга сабаб эса ибора, мақол, перифраза, эвфемизмлар, идиомалар, айнан, тилда тайёр нутқий қурол сифатида

17. Ганиева Д. Ўзбек ва инглиз тилларида сифатдош шаклларининг ифодаланиши
18. Дарвишова М. Уюшиқ бўлакларнинг услубий хусусиятлари (Ўткир Ҳошимов асарлари мисолида)
19. Давлатова Р. Ўзбек тилида дискурс дейксиси ва уни ҳосил қилувчи бирликлар
20. Дарвишов И., Обидова М. Жуфт сўзларнинг лексик-сематик хусусиятлари
21. Жамолиддинова Д. Табиий ва аниқ фанлар терминосистемаларининг бадиий матнда стиллашиш имкониятлари
22. Жўрабоева Г. Фарғона водийси топонимларининг социолингвистик хусусиятларига доир
23. Жабборов Б., Ҳакимова Ҳ. Ўзбек ва тожик тилларининг қиёсий ўрганилишига доир
24. Жўрабоева Г. Фарғона водийси топонимларининг социолингвистик хусусиятларига доир
25. Жабборова Э. Тилшуносликнинг назарий масалалари
26. Зияева М., Суюнова Д. Буюк давлат тили бокийдир!
27. Зарипов Р. Ўзбекистонда ўзбек-тожик билингвизмининг шаклланиш омиллари ва истиқлол йилларидаги ҳолати
28. Зияева Ҳ. Мулоқотдаги просодик ва экстралингвистик воситалар хусусида
29. Исомиддинов Ф., Зокиров М. Ҷанд афкор дар бораи шуғунҳо
30. Ибрагимова Э. Бадиий асар тили - нутқнинг функционал услубларидан бири
31. Исомиддинов Ф. Ғановати забонҳо
32. Искандарова Ш., Кахаров Қ. Ўзбек ва немис мурожаат шакллари хусусида
33. Искандарова Ш., Раҳматуллаева Д. Ўзбек тилидаги “илм-маърифат” семали лугавий бирликларнинг услубий хусусиятлари
34. Йигиталиев У., Умиджонов Ш. О лингво-грамматическом выражении концепта «рода» в узбекском языке
35. Каримова Ф. Пол грайс постулатлари ва ўзбек тилидаги диалоглар
36. Қўргонов З. Таҳаввулоти сохториву маънои баъзе аз унсурҳои ёвари сервазифа дар аҳди бостон ва миёна
37. Қосимов У., Хидирова М. Бадиий тил хусусиятлари ва анъаналари
 Қиличев Б. Атоқли отларда кўчиш ҳодисаси
38. Қодирова З. Перифразанинг нутқий қиммати
39. Қозоқова Н. Матн семантикасини мураккаблаштирувчи лисоний ҳодисалар
40. Мамажонов А. Бинар қўшма гаплар ва уларнинг функционал-семантик хусусиятлари
41. Мадвалиев А., Маҳкамов Н. Ҳалқаро терминэлементлар ва термин ижодкорлиги

Масъалаҳои мубрами филологияи ӯзбек ва тоҷик (ӯзбек ва тоҷик филологиясининг долзарб масалалари). Маҷмӯаи мақолоти илмӣ. ”

Хуҷанд: Нури маърифат, 2020.” 821с.

Ӯзбек ва тоҷик филологиясининг долзарб масалалари (масъалаҳои мубрами филологияи ӯзбек ва тоҷик). Тӯплам. ” Хуҷанд: Нури маърифат, 2020.” 821с.

Муҳаррир

Ойматова М

Муҳаррири техникӣ:

Шафиев З. К.

Саҳифабанд:

Мирсаидов М. М.

Ҳуруфи Times New Roman TJ.
Супориши № 62. Коғази сафед.
Чопи рақамӣ. Андозаи 84x60.1/16.
Ҷ.ш.ч. 96,25. Теъдод 100 нусха.

Нашриёти «Нури маърифат»

735700, ш. Хуҷанд, хиёбони Исмоили Сомонӣ, 42.

Матбааи «Нури маърифат»,

735700, ш. Хуҷанд, маҳаллаи 20-ум, бинои таълимии 3